

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ตำบลเกาะยอ
2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จและล้มเหลวของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง
3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเลี้ยง ด้านกายภาพ และด้านการรับรู้ข่าวสารกับความสำเร็จของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง และการพิสูจน์สมมติฐาน

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังตำบลเกาะยอ

การศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง คือ สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ นับถือศาสนาพุทธทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว ร้อยละ 58.20 รองลงมาเป็นบุตร ร้อยละ 18.50 และเป็นภรรยา ร้อยละ 16.80

เพศ ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย ร้อยละ 78.00 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 22.00 จะเห็นได้ว่า สัดส่วนเพศชายมากกว่าเพศหญิง ทั้งนี้เนื่องมาจากการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังมีกิจกรรมหลายอย่าง ซึ่งจำเป็นต้องใช้กำลังและความอดทนสูง

อายุ ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-60 ปี ร้อยละ 73.30 รองลงมา มีอายุไม่เกิน 30 ปี ร้อยละ 14.30 และมีอายุ 61 ปีขึ้นไป ร้อยละ 12.50 อายุเฉลี่ย 44.79 ปี

ระดับการศึกษา ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 42.70 รองลงมาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 22.80 และจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 19.80

สรุป สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว เพศชาย มีอายุระหว่าง 31 - 60 ปี มีการศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ตาราง 1)

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปผู้ให้สัมภาษณ์ของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ตำบลเกาะยอ

ลักษณะข้อมูล	จำนวน (N = 232)	ร้อยละ
สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์		
หัวหน้าครอบครัว	135	58.20
สามี	13	5.60
ภรรยา	39	16.80
บุตร	43	18.50
ญาติ	2	0.90
เพศ		
ชาย	181	78.00
หญิง	51	22.00
อายุ		
ไม่เกิน 30 ปี	33	14.20
31 – 60 ปี	170	73.30
61 ปีขึ้นไป	29	12.50
ค่าต่ำสุด = 19 ปี ค่าสูงสุด = 76 ปี ค่าเฉลี่ย = 44.79 ปี		
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	2	0.90
จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	99	42.70
จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	53	22.80
จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	46	19.80
จบอนุปริญญา / ปวส.	22	9.50
จบชั้นปริญญาตรี	10	4.30

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จและล้มเหลวของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง

2.1 ปัจจัยด้านสังคม

การศึกษาปัจจัยด้านสังคม เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังต่อคำถาม 10 คำถาม ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

ความรู้ความเข้าใจต่อคำถามข้อที่ 1 พบว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังทราบว่าปลากะพงขาวเป็นปลาที่เลี้ยงง่ายเจริญเติบโตเร็ว น้ำหนักดี/ราคาดี ร้อยละ 97.40 สภาพของกระแสน้ำไหลเวียนรอบ ๆ เกาะยอเป็นไปตามการขึ้นลงของน้ำทะเล เมื่อการไหลเวียนของน้ำดีเศษอาหารตกค้างในกระชังที่ก่อให้เกิดมลพิษไม่มี น้ำสะอาดทำให้สุขภาพของปลาดี กินอาหารได้ตามปกติ การเจริญเติบโตดี น้ำหนักดี ขายได้ราคาดี ซึ่งเป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ

ความรู้ความเข้าใจต่อคำถามข้อที่ 2 พบว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ส่วนใหญ่ทราบว่า การเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังสามารถเลี้ยงได้ทั้งในน้ำจืด น้ำเค็ม และน้ำกร่อย ร้อยละ 96.10 ทั้งนี้เพราะว่าสภาพความเปลี่ยนแปลงของน้ำทะเลบริเวณรอบ ๆ เกาะยอมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของฤดูกาล ปลากะพงขาวที่เลี้ยงในกระชังสามารถเลี้ยงได้ตลอดปี เกษตรกรผู้เลี้ยงมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี

ความรู้ความเข้าใจต่อคำถามข้อที่ 3 พบว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ทราบว่ากระชังที่ใช้เลี้ยงปลากะพงขาว ต้องมีตาอวนอย่างน้อย 2 ขนาด ร้อยละ 95.70 เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาหลุดออกจากกระชัง จึงจำเป็นต้องใช้กระชัง 2 ชั้น ขนาดของตาอวนที่ใช้ทำกระชังต่างกัน คือ ชั้นในตาอวนจะเล็ก ส่วนชั้นนอกจะใหญ่กว่า และมีการเช็ดกระชังทั้งสองชั้นทุกสัปดาห์

ความรู้ความเข้าใจต่อคำถามข้อที่ 4 พบว่า สภาพแหล่งน้ำในการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังที่ตำบลเกาะยอม มีความลึกของน้ำโดยเฉลี่ย 1.6 เมตร แต่มีกระแสน้ำไหลเวียนดี ทำให้น้ำบริเวณที่ตั้งกระชังไม่เน่าเสียสามารถเลี้ยงปลากะพงขาวได้ตลอดปี ร้อยละ 94.00

ความรู้ความเข้าใจต่อคำถามข้อที่ 5 พบว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ทราบว่า โรคเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง เกิดความเสียหายมากที่สุด ร้อยละ 88.40 จากการสอบถามผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง สภาพของปลาที่เป็นโรคนั้นเนื่องมาจากน้ำเสียที่ปล่อยลงมาจากเทศบาลนครหาดใหญ่ และโรงงานอุตสาหกรรม ในช่วงฤดูฝนน้ำจะจืด ทำให้ปลาอ่อนแอ ติดโรคได้ง่าย ผู้เลี้ยงต้องคอยสังเกตอยู่ตลอดเวลา

ความรู้ความเข้าใจต่อคำถามข้อที่ 6 พบว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ทราบว่า อัตราการปล่อยปลาลงเลี้ยงในกระชังขึ้นอยู่กับขนาดของปลาไม่ใช่ของกระชัง ร้อยละ 87.50 การเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังที่ตำบลเกาะยอม ขนาดของปลาที่เลี้ยงมีขนาด 4 นิ้วขึ้นไป ดังนั้นอัตราการปล่อยปลาลงเลี้ยงในกระชัง 20 ตัวต่อตารางเมตร

ความรู้ความเข้าใจต่อคำถามข้อที่ 7 พบว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ทราบว่า ในกระชังสามารถที่จะเลี้ยงปลาชนิดอื่นร่วมกับปลากะพงขาวได้ ร้อยละ 81.50 การเลี้ยงปลาชนิดอื่นร่วมกับการเลี้ยงปลากะพงขาวตามหลักวิชาการเลี้ยงได้ ผู้เลี้ยงทราบดี แต่ที่ตำบลเกาะยอมไม่ปล่อยปลาชนิดอื่นลงไปเลี้ยงร่วมในกระชัง

ความรู้ความเข้าใจต่อคำถามข้อที่ 8 พบว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ทราบว่าการเลี้ยงปลาในกระชังต้องใช้แรงงานคนมากกว่าการเลี้ยงปลาในบ่อดิน ร้อยละ 62.90 การเลี้ยงปลาในกระชังมีกิจกรรมในการเลี้ยงมากกว่าการเลี้ยงปลาในบ่อดิน เช่น การติดตั้งกระชังต้องใช้แรงงานมากกว่า 2 คน การเตรียมอาหารไว้เลี้ยงปลา การเช็คระชัง ถ้ากระชังขาดหรือชำรุดต้องมีคนช่วยยกช่วยซ่อม กิจกรรมทั้งหมดทำอยู่ในน้ำ ซึ่งจะยากกว่าการเลี้ยงปลาในบ่อดิน ใช้แรงงานโดยเฉลี่ย 2-3 คน ต่อ 4.44 กระชัง

ความรู้ความเข้าใจต่อคำถามข้อที่ 9 พบว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังมีจำนวนเท่ากัน ทั้งที่ทราบและไม่ทราบว่า การเลี้ยงปลากะพงขาวสามารถที่จะเลี้ยงได้หนาแน่นมากกว่า 300 ตัว/ตารางเมตร ร้อยละ 50.90 การปล่อยปลากะพงขาวลงเลี้ยงในกระชังสามารถปล่อยในอัตราที่หนาแน่นได้ ในสภาพการไหลเวียนของน้ำที่ดี และความลึกของน้ำมากกว่า 2 เมตร ช่วงน้ำลงต่ำสุด กระชังที่ใช้เลี้ยงต้องเป็นแบบแขวนลอย ก้นกระชังไม่ถึงพื้นดิน แต่ที่ตำบลเกาะยอนั้น ไม่สามารถกระทำได้เพราะความลึกของน้ำเฉลี่ย 1.60 เมตร ก้นกระชังติดพื้นดิน

ความรู้ความเข้าใจต่อคำถามข้อที่ 10 พบว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ไม่ทราบว่าความเค็มของน้ำที่ติดตั้งกระชัง จะต้องอยู่ในช่วง 27-32 ส่วนในพัน ร้อยละ 81.00 ทราบร้อยละ 19.00 การเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ตำบลเกาะยอ ผู้เลี้ยงส่วนใหญ่จะไม่ทราบความเค็มของน้ำ แต่เพียงว่าสามารถเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังบริเวณรอบเกาะยอได้ และปลาเจริญเติบโตได้ดี ขายได้ราคาดี มีการเลี้ยงจนถึงปัจจุบันนี้

การศึกษาระดับของปัจจัยด้านสังคมเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) แบ่งได้ 3 ระดับ คือ

เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจน้อย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เกษตรกรมีความรู้และเข้าใจที่ไม่ถูกต้องหรือเกษตรกรขาดความรู้ในเรื่องต่อไปนี้ คือ 1) การเลี้ยงปลาในกระชังต้องใช้แรงงานคนมากกว่าการเลี้ยงปลาในบ่อดิน เหตุผลเนื่องจากผู้เลี้ยงสัตว์น้ำตำบลเกาะยอ อาศัยทะเลทำการประมงมาโดยตลอดไม่เคยเลี้ยงปลาในบ่อดิน 2) การเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง จะเลี้ยงปลาขนาด 4 นิ้ว เป็นปลาขนาดใหญ่อัตราปล่อย 20 ตัวต่อตารางเมตร ไม่ทราบอัตราปล่อยตามหลักวิชาการ คือ 300 ตัวต่อตารางเมตร 3) อาศัยประสบการณ์ในการเลี้ยง จึงไม่ทราบระดับความเค็มของน้ำ

เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจปานกลางเกี่ยวกับ 1) การเลี้ยงปลากะพงขาวสามารถเลี้ยงร่วมกับปลาชนิดอื่นได้ 2) อัตราการปล่อยปลาลงเลี้ยงและขนาดที่เหมาะสมของกระชัง 3) ความเสียหายที่เกิดจากโรค

เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจมากเกี่ยวกับ 1) ปลากะพงขาวเลี้ยงง่าย เจริญเติบโตเร็ว น้ำหนักดีและราคาดี 2) ปลากะพงขาวสามารถเลี้ยงได้ทั้งในน้ำจืด น้ำเค็ม 3) กระชังที่ใช้มี 2 ชั้น ตาอวนมี 2 ขนาด 4) กระชังสามารถติดตั้งในบริเวณที่มีน้ำลึกเพียง 2 เมตร

สรุป ปัจจัยด้านสังคมของผู้เลี้ยงปลากะพงในกระชังเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ แบ่งได้ 3 ระดับคือ ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลางร้อยละ 71.6 เช่น การเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง สามารถเลี้ยงร่วมกับปลาชนิดอื่นได้ อัตราการปล่อยปลาลงเลี้ยง ขนาดที่เหมาะสมของกระชัง และความเสียหายที่เกิดจากโรค ความรู้ความเข้าใจระดับต่ำร้อยละ 18.1 เช่น การเลี้ยงปลาในกระชังต้องใช้แรงงานคนมากกว่าการเลี้ยงปลาในบ่อดิน การเลี้ยงปลากะพงในกระชังจะเลี้ยงปลาขนาด 4 นิ้ว อัตราปล่อย 20 ตัวต่อตารางเมตร และอาศัยประสบการณ์ในการเลี้ยงจึงไม่ทราบระดับความเค็มของน้ำ ความรู้ความเข้าใจระดับสูงร้อยละ 10.3 เช่น ปลากะพงขาวสามารถเลี้ยงง่ายเติบโตเร็ว น้ำหนักดี และราคาดี ปลากะพงขาวสามารถเลี้ยงได้ทั้งน้ำจืดและน้ำเค็ม กระชังที่ใช้มี 2 ชั้น ตาอวนมี 2 ขนาด และกระชังสามารถติดตั้งในบริเวณที่มีน้ำลึกเพียง 2 เมตร พบว่า ความรู้ความเข้าใจของผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังทั้ง 3 ระดับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ดูเพิ่มเติมในตาราง 15) ผู้เลี้ยงปลาต้องมีความรู้ความเข้าใจ จึงจะเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังให้สำเร็จได้ (ตาราง 2)

ตาราง 2 ปัจจัยด้านสังคมเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง

ความรู้ความเข้าใจ	ทราบ		ไม่ทราบ (N = 232)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ปลากะพงขาวเป็นปลาที่เลี้ยงง่าย เจริญเติบโตเร็ว น้ำหนักดี/ราคาดี	226	97.40	6	2.60
2. การเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง สามารถเลี้ยงได้ทั้งในน้ำจืด น้ำเค็ม และน้ำกร่อย	223	96.10	9	3.90
3. กระชังที่ใช้เลี้ยงปลากะพงขาว ต้องมีตาอวนอย่างน้อย 2 ขนาด	222	95.70	10	4.30

ตาราง 2 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ	ทราบ		ไม่ทราบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. การเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังสามารถติดตั้งในบริเวณที่มีน้ำลึกเพียง 2 เมตรได้ ถ้ามีกระแสน้ำไหลเวียนดี แม้กั้นกระชังเกือบจะถึงพื้นดิน	218	94.0	14	6.00
5. โรคเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังเกิดความเสียหายมากที่สุด	205	88.40	27	11.60
6. อัตราการปล่อยปลาลงเลี้ยงในกระชังขึ้นอยู่กับขนาดของปลาไม่ใช่ของกระชัง	203	87.50	29	12.50
7. ในกระชังสามารถเลี้ยงปลาชนิดอื่นร่วมกับปลากะพงขาวได้	189	81.50	43	18.50
8. การเลี้ยงปลาในกระชังต้องใช้แรงงานคนมากกว่าการเลี้ยงปลาในบ่อดิน	146	62.90	86	37.10
9. การเลี้ยงปลากะพงขาวสามารถที่จะเลี้ยงได้หนาแน่นมากกว่า 300 ตัวต่อตารางเมตร	118	50.90	114	49.10
10. ความเค็มของน้ำที่ติดตั้งกระชังอยู่ในช่วง 27-32 ส่วนในพัน	44	19.00	188	81.00
ระดับความรู้ความเข้าใจ*				
น้อย (0.19-0.63)			42	18.1
ปานกลาง (0.64-0.93)			166	71.6
มาก (0.94-0.97)			24	10.3

หมายเหตุ : *ระดับความรู้ความเข้าใจน้อย หมายถึง ค่าคะแนนที่ $< \bar{X} - SD$.

ระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง หมายถึง $\bar{X} - SD \leq$ ค่าคะแนนที่ $\leq \bar{X} + SD$.

ระดับความรู้ความเข้าใจมาก หมายถึง ค่าคะแนนที่ $> \bar{X} + SD$.

จำนวนแรงงาน จำนวนแรงงานในครอบครัวที่ช่วยเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังเฉลี่ย 2 คน และเป็นเพศชายมากกว่าหญิง โดยเป็นแรงงานเพศชายร้อยละ 63.79 เพศหญิงร้อยละ 25.00 และทั้งเพศชายและหญิงร้อยละ 11.21 ซึ่งสอดคล้องกับสยาม สุขสุวรรณ (2537 : 31)

ในรอบปี พ.ศ. 2542 ส่วนใหญ่ไม่มีการจ้างแรงงาน ร้อยละ 91.80 ทั้งนี้ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังสามารถใช้แรงงานในครัวเรือน กรณีที่มีการจ้างจะจ้างแรงงานในหมู่บ้านตำบลเกาะยอเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะงานที่ทำ เช่น ยกกระชัง ติดตั้งกระชัง ซ่อมแซมกระชังฉีกขาด จับปลาขาย ทำความสะอาดกระชัง เหตุผลต้องจ้าง เพราะต้องใช้แรงงานเพิ่มขึ้น การจ้างจะจ้างเป็นครั้งคราว ค่าจ้างประมาณ 250 – 300 บาทต่อครั้ง (ตาราง 3)

ตาราง 3 อาชีพ รายได้ และจำนวนแรงงานในครอบครัวของผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ตำบลเกาะยอ

ลักษณะข้อมูล	จำนวน (N = 232)	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
ทำการประมง (ทำการประมงชายฝั่งและเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง)	189	81.47
ทำสวนยางพารา	4	1.72
ทำสวนผลไม้	8	3.45
รับจ้าง	17	7.33
อื่น ๆ (ค้าขาย)	14	6.03
กรณีทำการประมง ประเภท (n =189)		
ทำการประมงชายฝั่ง	1	0.50
เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง	188	99.50
เหตุผลของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง		
อยู่ใกล้ทะเลชายฝั่งทะเลและสภาพแวดล้อมเหมาะสม	48	20.69
เป็นอาชีพที่ทำมานานและมีเครื่องมืออยู่แล้ว	130	56.03
เป็นอาชีพหลักที่สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว	33	14.23
ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	1	0.43
เป็นอาชีพที่อิสระ	19	8.19
มีร้านจำหน่ายอาหาร เลี้ยงเพื่อใช้ในร้าน	1	0.43

ตาราง 3 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	จำนวน (N = 232)	ร้อยละ
อาชีพรอง (n = 155)		
ทำการประมง (เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง, ทำการประมงชายฝั่ง และการวางไช้เพื่อจับสัตว์น้ำ	54	34.84
ทำสวนยางพารา	6	3.87
ทำสวนผลไม้	13	8.39
รับจ้าง	59	38.06
อื่น ๆ (ค้าขาย)	23	14.82
รายได้ (บาท/ปี)		
ไม่เกิน 30,000 บาท	40	17.24
30,001 – 50,000 บาท	56	24.14
50,001 – 70,000 บาท	54	23.28
70,001 – 80,000 บาท	45	19.40
มากกว่า 80,000 ขึ้นไป	37	15.94
ค่าต่ำสุด 2,000 บาท ค่าสูงสุด 750,000 บาท เฉลี่ย 75,657.89 บาท		
จำนวนแรงงานในครอบครัว		
ชายอย่างเดียว	148	63.79
หญิงอย่างเดียว	58	25.00
ทั้งชายและหญิง	26	11.21
เฉลี่ย ค่าต่ำสุด = 2 คน ค่าสูงสุด = 6 คน ค่าเฉลี่ย = 2.58 คน		
การจ้างแรงงาน		
มีการจ้าง	20	8.20
ไม่มีการจ้าง	212	91.80
แหล่งแรงงาน (n = 20)		
ในหมู่บ้าน	19	95.00
นอกหมู่บ้าน	1	5.00

การใช้บริการสินเชื่อ ในรอบปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2542) พบว่า ผู้เลี้ยงปลากระพงขาว ในกระชังมีการกู้ยืมเงินร้อยละ 49.60 และไม่กู้ยืมเงินมาเลี้ยงปลาร้อยละ 50.40 ซึ่งสอดคล้องกับศุภวัฒน์ ชัยพัฒน์ และคณะ (2540 : 8) ซึ่งพบว่า ผู้เลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังส่วนใหญ่มีเงินทุนเป็นของตนเอง แต่จากการสอบถามในอนาคตมีแนวโน้มการกู้ยืมเงินเพื่อเลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากมีการเพิ่มปริมาณการเลี้ยงมากขึ้น เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาที่กู้ยืมเงินจะกู้ยืมในช่วง 20,001-100,000 บาท ร้อยละ 85 เป็นกลุ่มที่กู้ยืมมากที่สุด รองลงมาไม่เกิน 20,000 บาท ร้อยละ 20 และ มากกว่า 100,000 บาท ร้อยละ 10 เฉลี่ยทั้ง 3 กลุ่มกู้ยืมเงิน 69,207.55 บาท

แหล่งกู้ยืมเงิน ผู้เลี้ยงปลาจะกู้ยืมเงินในระบบสถาบันการเงินมากที่สุด ร้อยละ 63.50 รองลงมาทั้งในและนอกระบบสถาบันการเงิน ร้อยละ 27.00 และนอกระบบสถาบันการเงิน ร้อยละ 9.50 เหตุผลของการกู้ยืมเงินในระบบการเงิน เนื่องจากดอกเบี้ยต่ำ ร้อยละ 97.14 รองลงมาคือ มีความมั่นคง เหตุผลของการกู้ยืมเงินนอกระบบสถาบันการเงิน เนื่องจากไม่ต้องมีหลักประกัน ร้อยละ 62.50 ไม่ต้องจ่ายดอกเบี้ยและสงเคราะห์เดือน ทั้งนี้เป็นการกู้ยืมเงินจากญาติพี่น้อง หรือเพื่อนบ้านจะจ่ายเงินคืนเมื่อจับปลาขาย

สถาบันการเงิน ที่ให้กู้ยืม ส่วนใหญ่จะใช้บริการของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 33.60 รองลงมาสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 15.50 วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อการลงทุนประกอบอาชีพเลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังมากที่สุด ร้อยละ 98.26 รองลงมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ร้อยละ 20.87 จำนวนเงินที่กู้ยืมไม่เกิน 50,000 บาท ร้อยละ 60.00 รองลงมาช่วง 50,001-100,000 บาท ร้อยละ 25.00

สรุป การใช้บริการสินเชื่อของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลากระพงขาวในกระชัง ตำบลเกาะยอ ผู้เลี้ยงปลาขอกู้เงินเพื่อการหมุนเวียนน้อยกว่าผู้ที่ไม่กู้ เนื่องจากมีทุนหมุนเวียนของตนเองพอเพียงกับการเลี้ยงในแต่ละรุ่น ผู้ที่กู้เงินส่วนใหญ่จะกู้ในสถาบันการเงิน เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รองลงมาคือ สหกรณ์การเกษตร นอกจากนี้มีการกู้ยืมเงินนอกระบบสถาบันการเงิน เช่น กู้จาก ญาติพี่น้อง และเพื่อนบ้าน (ตาราง 4)

ตาราง 4 การใช้บริการสินเชื่อของผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ตำบลเกาะยอ

ลักษณะข้อมูล	จำนวน (N=232)	ร้อยละ
การใช้บริการสินเชื่อ		
กู้	115	49.60
ไม่กู้	117	50.40
จำนวนเงินที่กู้ (n = 115)		
ไม่เกิน 20,000 บาท	20	17.39
20,001 – 100,000 บาท	85	73.91
มากกว่า 100,000 บาท	10	8.70
ค่าต่ำสุด = 5,000 บาท ค่าสูงสุด = 300,000 ค่าเฉลี่ย = 69,207.55 บาท		
แหล่งกู้ (n = 115)		
ในระบบอย่างเดียว	73	63.50
ทั้งในและนอกระบบ	31	27.00
นอกระบบอย่างเดียว	11	9.50
เหตุผล		
ในระบบ (n = 104)		
ดอกเบี้ยต่ำ	101	97.12
มีความมั่นคง	3	2.88
นอกระบบ (n = 42)		
ไม่ต้องมีหลักประกัน	26	61.90
ไม่ต้องจ่ายดอก / ส่งรายเดือน	16	38.10
สถาบันการเงินที่กู้ยืม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	78	33.60
สหกรณ์การเกษตร	36	15.50
กลุ่มออมทรัพย์	13	5.60
อื่น ๆ (ระบุ) ออมสินและกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน	3	1.30

ตาราง 4 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	จำนวน (N=232)	ร้อยละ
ธนาคารพาณิชย์	2	0.90
การกู้ยืมเงินนอกระบบ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ญาติพี่น้อง	36	15.50
เพื่อนบ้าน	11	4.70
วัตถุประสงค์ในการกู้ยืม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เพื่อการลงทุนประกอบอาชีพเลี้ยงปลากระพงขาวในกระชัง	113	98.26
ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน	24	20.87
ใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของบุตร	13	11.30
ใช้หนี้สิน	1	0.87
จำนวนเงินที่กู้ยืมนอกระบบ		
ไม่เกิน 50,000 บาท	25	59.52
50,001 – 100,000 บาท	11	26.19
มากกว่า 100,000 บาท	6	14.29
ค่าต่ำสุด = 5,000 บาท ค่าสูงสุด = 300,000 เฉลี่ย 77,661.29 บาท		

ความพอใจในการจำหน่ายผลผลิต ในรอบปี พ.ศ. 2542 พบว่า ผู้เลี้ยงปลากระพงขาวในกระชัง ตำบลเกาะยอจะจำหน่ายปลาที่มีอายุการเลี้ยง 12 – 24 เดือน ให้กับพ่อค้าที่เข้ามารับซื้อในท้องถิ่น ร้อยละ 80.82 ซึ่งสอดคล้องกับวัลภา ชีวภิสิทธิ์ (2534 ข : 4) พบว่า การจำหน่ายปลาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังจะขายให้พ่อค้ารวบรวมในท้องถิ่น

เหตุผลที่จำหน่ายในท้องถิ่น และการจำหน่ายผลผลิต การศึกษาครั้งนี้พบว่า ผู้เลี้ยงส่วนมาก ร้อยละ 36.23 และร้อยละ 75.90 ได้ให้คำตอบเหมือนกัน คือ พ่อค้าจะมารับซื้อถึงสถานที่เลี้ยง ผู้เลี้ยงไม่ต้องรับภาระในการขนส่งปลาไปจำหน่ายมีผู้เลี้ยงบางส่วนไม่ตอบเหตุผล

ความพอใจต่อราคาผลผลิตที่ขาย พบว่า ผู้เลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังไม่พอใจต่อราคาจำหน่ายร้อยละ 83.20 เพราะราคาขายเป็นไปตามราคาของตลาด และไม่สามารถต่อรองราคาได้

วิธีการจำหน่ายผลผลิต พบว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังร้อยละ 68.10 จะขายแบบยกกระชังเพื่อเป็นการประหยัดเวลา สะดวก ลดความเสี่ยงจากการตายของปลา แต่ผู้เลี้ยงร้อยละ 22.40 จะจับขายไปเรื่อยๆ และคัดจับเฉพาะปลาที่ได้ขนาดขายก่อน กรณีนี้จะทำให้ปลาที่อยู่ในกระชังบอบช้ำ ส่วนการขายโดยตกลงราคาไว้ก่อนล่วงหน้าเป็นการขายแบบประกันราคา

การขายผลผลิตพบว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังบางช่วงมีปัญหาเนื่องจากผลผลิตมีราคาต่ำ เพราะปลาที่จับขายมีขนาดไม่เท่ากัน พ่อค้าจึงกดราคาอยู่ที่กิโลกรัมละ 85 บาท

สรุป การจำหน่ายผลผลิต ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ตำบลเกาะยอ จำหน่ายผลผลิตได้ทั้งในตลาดท้องถิ่น และนอกท้องถิ่น แต่ผู้เลี้ยงส่วนใหญ่พอใจที่จะจำหน่ายผลผลิตของตนเองในท้องถิ่นมากกว่า เพราะพ่อค้ามารับซื้อถึงที่บ้าน สะดวก ลดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง ส่วนปัญหาที่มักเกิดขึ้น คือ การจ่ายเงินล่าช้า แต่เมื่อถึงเวลานัดหมายจะมีการจ่ายเงินตามที่ตกลงกันไว้ (ตาราง 5)

ตาราง 5 การจำหน่ายผลผลิตของผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ตำบลเกาะยอ

ลักษณะข้อมูล	จำนวน (N=232)	ร้อยละ
สถานที่จำหน่าย (n = 219)		
ในท้องถิ่น	177	80.82
นอกท้องถิ่น	35	15.98
ทั้งในและนอกท้องถิ่น	7	3.20
เหตุผลที่จำหน่ายในท้องถิ่น (n = 177)		
พ่อค้ามารับซื้อถึงสถานที่เลี้ยง	64	36.16
ขายในตลาดใกล้บ้าน	62	35.03
ขายให้พ่อค้าที่เชื่อถือได้	28	15.82
ขายให้ผู้บริโภค	10	5.65
ขายให้ร้านอาหาร	8	4.52
ขายปลีกเอง	5	2.82
การจำหน่ายผลผลิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
พ่อค้าคนกลางมารับซื้อที่บ้าน	176	75.90
พ่อค้าในตลาดอำเภอเมืองสงขลา	33	14.20
ผู้เลี้ยงนำไปขายเองที่ตลาด	23	9.90
พ่อค้าในตลาดอำเภอหาดใหญ่	8	3.40
อื่น ๆ (ระบุ) จังหวัดปัตตานี	3	1.30
ความพอใจต่อราคาผลผลิตที่ขาย		
ไม่พอใจ	193	83.20
พอใจ	39	16.80
วิธีจำหน่ายผลผลิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ขายแบบยกกระชัง	158	68.10
คัดจับขายเฉพาะปลาขนาดใหญ่	52	22.40
ตกลงราคาไว้ล่วงหน้า	19	8.20
กรณีขายแบบยกกระชัง เพราะ		
ประหยัดเวลาและสะดวก	27	54.00
ลดความบอบช้ำและความเสี่ยงปลาตาย	11	22.00
ปลามีขนาดใกล้เคียงกัน	5	10.00
ได้ราคาดีกว่า	4	8.00
ได้เป็นเงินก้อน	3	6.00

ตาราง 5 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	จำนวน (N=232)	ร้อยละ
การต่อรองราคา		
ไม่ได้	138	61.90
ได้	85	38.10
เหตุผล		
เป็นราคาตลาด	32	97.00
มารับซื้อถึงที่บ้าน	1	3.00
ปัญหาการขายผลผลิต		
ราคาต่ำ	30	56.90
ได้รับเงินช้าและเสี่ยงต่อการหนี้สูญ	8	17.39
พ่อค้าคนกลางมีน้อย	5	10.87
ราคาไม่คงที่	1	2.17
ปลาไม่ได้ขนาดตามที่ต้องการ	1	2.17
การโจรลักขโมย	1	2.17

การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสหกรณ์การเกษตร พบว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง เป็นสมาชิกกลุ่มหรือสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 56.90 กรณีเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยง ปลาดูชายฝั่ง สหกรณ์การเกษตร กลุ่มออมทรัพย์ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพราะกลุ่มมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิก ช่วยเหลือในด้านเงินทุนหมุนเวียน ด้านวิชาการ และถ่ายทอดประสบการณ์ด้านความรู้ของสมาชิกที่ประสบความสำเร็จในการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ปัจจุบันกลุ่มหรือสหกรณ์การเกษตร มีความเข้มแข็งมากขึ้น สมาชิกเล็งเห็นถึงความสำคัญในการเลี้ยงปลากะพงขาวให้ประสบความสำเร็จจะต้องช่วยเหลือสมาชิกด้วยกัน นอกจากนี้สมาชิกต้องการให้กลุ่มหรือสหกรณ์การเกษตรช่วยเหลือในด้านราคาผลผลิต ร้อยละ 36.20 รองลงมา คือ ทางด้านการตลาดขายส่ง ด้านสินเชื่อ ด้านการตลาดขายปลีก ด้านการแปรรูปผลผลิต จากการสอบถามผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ต้องการให้ปลาที่เลี้ยงขายได้ในราคาสูง มีตลาดที่เปิดกว้างมากกว่านี้ มีแหล่งเงินทุนที่ใช้หมุนเวียนอย่างเพียงพอ และผู้เลี้ยงปลาต้องการให้กลุ่มหรือสหกรณ์การเกษตรช่วยเหลือในการสร้างมูลค่าเพิ่ม กล่าวได้ว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ตำบลเกาะยอ เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตรมากที่สุด ร้อยละ 43.18 น้อยที่สุด กลุ่ม

แม่บ้านเกษตรกร เหตุผลเพราะสหกรณ์การเกษตรมีความมั่นคงทางฐานะการเงิน สามารถให้บริการสมาชิกกู้ยืมเงินเพื่อเป็นทุนหมุนเวียน เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง อัตราดอกเบี้ยต่ำ ส่วนผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังที่ไม่เป็นสมาชิก เหตุผลเพราะเป็นผู้เลี้ยงที่มีฐานะทางการเงินดี สามารถพึ่งพาตนเองได้ (ตาราง 6)

สรุป ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ประชากร ตำบลเกาะยอ ส่วนใหญ่มีอาชีพทำการประมง ร้อยละ 81.47 ทั้งนี้เนื่องจากมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีรายได้จากการเลี้ยงปลาเฉลี่ย 75,657.89 บาทต่อปี รายได้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับจำนวนกระชังที่ใช้เลี้ยงปลา จำนวนแรงงานที่ใช้ประมาณ 2 คนต่อครัวเรือน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เพราะต้องใช้แรงงานมาก การใช้บริการสินเชื่อมีการกู้ยืมเงินร้อยละ 49.60 ส่วนใหญ่จะกู้ยืมจากสถาบันการเงินเพราะมีความมั่นคง การจำหน่ายผลผลิตส่วนใหญ่จะขายให้พ่อค้าที่มารับซื้อถึงสถานที่เลี้ยงเป็นผู้รวบรวมปลาในท้องถิ่น และเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาที่มีความมั่นใจที่จะได้รับเงินจากพ่อค้าที่มาตกลงกันได้ การเข้ามาร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสหกรณ์การเกษตรเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสหกรณ์การเกษตร เกษตรกรผู้เลี้ยงเข้าร่วมเป็นสมาชิก ร้อยละ 56.90 ทั้งนี้เพื่อจะได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทุกๆ ด้าน

ตาราง 6 การเป็นสมาชิกของผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ตำบลเกาะยอ

ลักษณะข้อมูล	จำนวน (N=232)	ร้อยละ
การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
เป็น	132	56.90
ไม่เป็น	100	43.10
ประเภทกลุ่ม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
กลุ่มเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลาชายฝั่ง		
เป็น	50	37.90
ไม่เป็น	82	62.10
สหกรณ์การเกษตร		
เป็น	57	43.20
ไม่เป็น	75	56.80
กลุ่มออมทรัพย์		
เป็น	47	35.60
ไม่เป็น	85	64.40
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		
เป็น	8	6.10
ไม่เป็น	124	93.90

ตาราง 6 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	จำนวน (N=232)	ร้อยละ
ความช่วยเหลือที่ต้องการจากกลุ่มหรือสหกรณ์การเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ด้านราคาผลผลิต	84	36.20
ด้านการตลาดขายส่ง	75	32.30
ด้านสินเชื่อ	59	25.40
ด้านการตลาดขายปลีก	26	11.20
ด้านการแปรรูปผลผลิต	16	6.90
อื่น ๆ คุณภาพน้ำ	4	1.70

2.3 ปัจจัยด้านการเลี้ยง

การศึกษาปัจจัยด้านการเลี้ยง เกี่ยวกับอาหารและการให้อาหาร แหล่งพันธุ์และระยะเวลาในการเลี้ยง ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

อาหารและการให้อาหาร พบว่า ผู้เลี้ยงทั้งหมดใช้ปลาเปิดสดสับเป็นอาหารเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ซึ่งเป็นอุปนิสัยของปลากะพงขาวชอบกินอาหารสด โดยให้อาหารวันละ 1 ครั้ง ในตอนเช้า ซึ่งสอดคล้องกับวิชัย วัฒนกุล และคณะ (2528 : 4) พบว่า อาหารที่ใช้เป็นปลาเปิด ปลาที่ใช้เป็นอาหารจะถูกสับให้เป็นชิ้นขนาดพอดีกับปากปลา การให้อาหารให้วันละครั้งทุกวันในตอนเช้า อัตราการเจริญเติบโตของปลาจะดีที่สุด

การให้อาหารปลา ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังจะโยนอาหารให้คราวละน้อย ๆ สังเกตการกินอาหารให้ทั่วถึง และหยุดให้อาหารถ้าปลาไม่ขึ้นมาสูบอาหาร แสดงว่าปลาอิ่มถ้าให้ต่อไปปลาจะกินอาหารไม่หมด เศษอาหารจะตกลงไปที่ก้นกระชัง เกิดการเน่าเสียของน้ำ ปูหรือสัตว์อื่น ๆ อาจกัดกระชังเข้าไปกินอาหาร ทำให้กระชังขาด

สรุป อาหารและการให้อาหาร ผู้เลี้ยงปลาจะใช้ปลาเปิดสดมาสับเป็นอาหารปลาส่วนใหญ่ให้กินวันละ 1 ครั้ง ในตอนเช้า ซึ่งผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังตำบลเกาะยอได้ปฏิบัติตามมาตลอด ปรากฏว่าปลาที่เลี้ยงเจริญเติบโตดี (ตาราง 7)

ตาราง 7 อาหารและการให้อาหารปลากะพงขาวที่เลี้ยงในกระชังของผู้เลี้ยง ตำบลเกาะยอ

ลักษณะข้อมูล	จำนวน (N=232)	ร้อยละ
อาหารใช้เลี้ยงปลากะพงขาว		
ปลาเบ็ดสดดับ	232	100.00
จำนวนครั้งที่ให้อาหารปลา		
1 ครั้ง ต่อ 1 วัน	213	91.81
2 ครั้ง ต่อ 1 วัน	11	4.74
1 ครั้ง ต่อ 2 วัน	8	3.45
เวลาให้อาหารปลา		
ตอนเช้า	160	69.00
ตอนเที่ยง	58	25.00
ตอนเช้า/ตอนเย็น	11	4.70
ตอนเย็น	3	1.30

แหล่งพันธุ์ พบว่า เกษตรกรใช้พันธุ์ปลากะพงขาวที่ได้มาจากการเพาะฟักมาเลี้ยงทั้งหมด เพราะปลาที่ได้จากการเพาะฟักมีขนาดของตัวปลาเท่ากัน และจำนวนมากพอ พันธุ์ปลากะพงขาวที่ได้จากการเพาะฟัก มีอยู่ 2 แหล่ง คือ จากพ่อค้าคนกลาง ร้อยละ 78.45 พ่อค้าคนกลางจะไปรับพันธุ์ปลากะพงขาวจากฟาร์มเอกชนมาส่งให้ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังที่ตำบลเกาะยอ รองลงมาเป็นฟาร์มเอกชน ร้อยละ 19.40 ผู้เลี้ยงจะไปรับพันธุ์ปลาเอง พันธุ์ปลากะพงที่นำมาเลี้ยงมีขนาด 4 นิ้วขึ้นไป ร้อยละ 96.55 เป็นขนาดที่ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวนิยมเลี้ยงมาก และเหมาะสมที่สุดเป็นปลาขนาดใหญ่ อัตราการรอดตายสูงและสามารถปรับตัวตามสภาพแปรปรวนของน้ำได้ดี ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวปล่อยปลาลงเลี้ยงในกระชัง อัตราการปล่อย 20 ตัวต่อตารางเมตรร้อยละ 71.2 เป็นอัตราที่เหมาะสมที่สุดของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ตำบลเกาะยอ แหล่งพันธุ์ปลาจากฟาร์มเอกชนส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดปัตตานี สตูล ชุมพร และชลบุรี

แหล่งพันธุ์ปลากะพงขาวที่นำมาเลี้ยงในกระชัง ในสภาพปัจจุบัน การเก็บรวบรวมพันธุ์จากธรรมชาตินั้น พบว่า มีปัญหาหลาย ๆ ด้าน เช่น ลูกปลาที่รวบรวมมีหลายขนาด ได้จำนวนไม่แน่นอน ดังนั้น เพื่อความสะดวกของผู้เลี้ยงจึงซื้อพันธุ์ปลาจากการเพาะฟักมากกว่า

ผู้เลี้ยงจะซื้อปลากะพงขาวจากพ่อค้าคนกลาง เพราะพ่อค้าคนกลางจะส่งพันธุ์ปลาให้กับผู้เลี้ยงถึงสถานที่เลี้ยงถึงแม้ว่าราคาจะสูงถึงตัวละ 22-25 บาท และจะรับผิดชอบถ้าหากปลาตายในขณะขนส่ง ส่วนฟาร์มเอกชน ผู้เลี้ยงต้องไปรับพันธุ์ปลาเอง ทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่าย

ในการขนส่ง ถ้าหากปลาตายขณะขนส่งจะไม่รับผิดชอบ ราคาพันธุ์ปลาของฟาร์มเอกชนจะสูงกว่าประมาณตัวละ 15 – 18 บาท

สรุป เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิยมซื้อพันธุ์ปลาจากพ่อค้าคนกลาง ซึ่งจะรับจัดหาพันธุ์ปลามาให้ตามความต้องการของผู้เลี้ยง ส่งพันธุ์ปลาให้ถึงสถานที่เลี้ยงและรับผิดชอบชดเชยให้หากพันธุ์ปลาตายขณะขนส่ง เกษตรกรผู้เลี้ยงส่วนน้อยที่ซื้อพันธุ์ปลาจากฟาร์มเอกชน เช่น จังหวัดปัตตานี สตูล ชุมพร และชลบุรี ผู้เลี้ยงต้องไปรับพันธุ์ปลาเอง ทำให้เกิดความเสียหายการตายของพันธุ์ปลา เนื่องจากความไม่พร้อมของยานพาหนะและอุปกรณ์ขนย้าย ขณะที่สถานีประมง และสถาบันเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งจะจำหน่ายพันธุ์ปลาขนาดเล็ก ผู้เลี้ยงต้องนำมาอนุบาลให้ได้ขนาด 4 นิ้ว จึงนำไปเลี้ยงในกระชัง ทำให้ช้าและเสียเวลา ไม่เป็นที่นิยมของผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังตำบลเกาะยอ (ตาราง 8)

ตาราง 8 แหล่งพันธุ์ปลากะพงขาวที่ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง นำมาเลี้ยงตำบลเกาะยอ

ลักษณะข้อมูล	จำนวน N = 232	ร้อยละ
แหล่งพันธุ์ปลากะพงขาวที่ใช้เลี้ยง		
จากการเพาะฟัก	232	100.00
เหตุผล		
มีจำนวนมากพอ ขนาดใกล้เคียง และคุณภาพดี	183	78.90
หาซื้อได้ง่ายสะดวก ส่งถึงบ้าน	44	18.90
ในแหล่งน้ำธรรมชาติมีน้อย	5	2.20
แหล่งพันธุ์ปลากะพงขาวที่ได้จากการเพาะฟัก		
พ่อค้าคนกลางนำมาขาย	182	78.45
ฟาร์มเอกชน	45	19.40
สถาบันเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง	4	1.71
สถานีประมง	1	0.44
พันธุ์ปลากะพงขาวที่นำมาเลี้ยง		
4 นิ้วขึ้นไป	224	96.55
3 นิ้ว	6	2.59
2 นิ้ว	2	0.86
อัตราปล่อยพันธุ์ปลากะพงขาวลงเลี้ยงในกระชัง		
20 ตัว / ตารางเมตร	165	71.10
10 ตัว / ตารางเมตร	29	12.50
30 ตัว / ตารางเมตร	20	8.60
มากกว่า 30 ตัว / ตารางเมตร	18	7.80

ระยะเวลาในการเลี้ยง พบว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ตำบลเกาะยอ ร้อยละ 97.40 ใช้เวลาในการเลี้ยงเฉลี่ย 23.6 เดือน เป็นระยะที่ผู้เลี้ยงปฏิบัติกันอยู่ ในปัจจุบันนี้ปลากะพงขาวที่เลี้ยงมีน้ำหนักเฉลี่ย 2.8 กิโลกรัม เป็นขนาดที่ตลาดต้องการและขายได้ราคาต่อกิโลกรัมสูงกว่าปลาน้ำจืด ซึ่งกรมประมง สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา (2540 : 2) พบว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ตำบลเกาะยอ ที่ใช้เวลาเลี้ยงตั้งแต่ปล่อยปลาลงกระชังจนถึงจับขายในช่วงเวลา 13-14 เดือน ได้ปลาน้ำหนักเฉลี่ย 1.4 กิโลกรัม เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมในเชิงวิชาการ

ผลผลิตที่ได้ในรอบปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2542) พบว่า ผู้เลี้ยงที่จับปลาจำหน่ายได้น้ำหนักปลาไม่เกิน 1,000 กิโลกรัม ร้อยละ 52.66 เป็นกลุ่มของผู้เลี้ยงที่จับปลาจำหน่ายเพียง 1 กระชัง ในกรณีปลากะพงขาวที่จับได้น้ำหนัก 1,001-2,000 กิโลกรัม และมากกว่า 2,000 กิโลกรัม เป็นกลุ่มของผู้เลี้ยงที่มีจำนวนกระชังที่ใช้เลี้ยงปลามากกว่า 1 ชั่ง โดยจับขายไม่พร้อมกัน

ความต่อเนื่องในการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง พบว่า มี 2 รูปแบบ คือ เลี้ยงต่อเนื่อง และไม่ต่อเนื่อง มีรายละเอียดดังนี้

1) เลี้ยงต่อเนื่อง เป็นกลุ่มที่มีความสำเร็จในการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ร้อยละ 81.47 โดยให้เหตุผลว่า การเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับครอบครัว เป็นการสร้างฐานะทางเศรษฐกิจ ทำให้การเป็นอยู่ในครอบครัวดีขึ้น เป็นอาชีพอิสระ ประกอบเป็นอาชีพหลักได้

กรณีผู้เลี้ยงที่อยู่ในช่วงระยะเวลาในการเลี้ยงต่อเนื่องแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือ ระยะเวลา 10 ปี มีร้อยละ 60.85 และ 10 ปีขึ้นไป มีร้อยละ 39.15 สำหรับการศึกษารุ่นนี้ กลุ่มผู้เลี้ยงต่อเนื่องเป็นกลุ่มของผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังที่มีความสำเร็จ

2) เลี้ยงไม่ต่อเนื่อง พบว่า ผู้เลี้ยงที่เลี้ยงไม่ต่อเนื่องมีร้อยละ 18.53 โดยให้เหตุผลว่าขาดแคลนเงินทุน เพราะการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนสูง ใช้เวลาในการเลี้ยงนาน เงินทุนที่ใช้ซื้ออาหารปลาไม่เพียงพอ จำเป็นต้องขายปลาก่อนระยะเวลาที่กำหนด ทำให้ขายได้ราคาต่ำ เพราะเป็นปลาน้ำจืด เกิดภาวะการขาดทุน ผู้เลี้ยงจำเป็นต้องหยุดเลี้ยงเมื่อหยุดเลี้ยง ทำให้เลี้ยงไม่ต่อเนื่องซึ่งหมายความว่า การเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังล้มเหลว (ตาราง 9)

ตาราง 9 ระยะเวลาในการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ตำบลเกาะยอ

ลักษณะข้อมูล	จำนวน (N=232)	ร้อยละ
ระยะเวลาในการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง		
8-9 เดือน	3	1.30
10-11 เดือน	3	1.30
12-24 เดือน	226	97.40
ค่าต่ำสุด = 9 เดือน ค่าสูงสุด = 24 เดือน ค่าเฉลี่ย = 23.6 เดือน		
น้ำหนักปลากะพงขาวที่จับจำหน่ายสู่ท้องตลาดมีขนาดน้ำหนักโดยประมาณ (n = 225)		
.5 - 1 กิโลกรัม/ตัว	3	1.30
1.1 - 2 กิโลกรัม/ตัว	23	10.20
2.1 - 3 กิโลกรัม/ตัว	159	70.70
3.1 - 3.5 กิโลกรัม/ตัว	40	17.80
ค่าต่ำสุด = 1 กิโลกรัม ค่าสูงสุด = 3.5 กิโลกรัม ค่าเฉลี่ย = 2.8 กิโลกรัม		
ผลผลิตทั้งหมดที่ได้ในรอบปีที่ผ่านมา (n = 207)		
ไม่เกิน 1,000 กิโลกรัม	109	52.66
1,001 – 2,000 กิโลกรัม	76	36.71
มากกว่า 2,000 กิโลกรัม	22	10.63
ค่าต่ำสุด = 400 กิโลกรัม ค่าสูงสุด = 13,000 กิโลกรัม ค่าเฉลี่ย 1,394.78 กิโลกรัม		
ความต่อเนื่องในการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง		
เลี้ยงต่อเนื่อง (กลุ่มที่มีความสำเร็จ)	189	81.47
เลี้ยงไม่ต่อเนื่อง (กลุ่มที่ล้มเหลว)	43	18.53
ระยะเวลาการเลี้ยงต่อเนื่อง		
10 ปี	115	60.85
10 ปี ขึ้นไป	74	39.15

สรุป ปัจจัยด้านการเลี้ยง เกษตรกรทุกรายที่ศึกษาใช้ปลาเปิดสดสับเป็นอาหารเลี้ยงปลา โดยให้วันละ 1 ครั้งในตอนเช้า แหล่งพันธุ์ผู้เลี้ยงนำมาจากแหล่งเพาะพักทุกราย เนื่องจากได้ปลาที่มีขนาดเท่ากัน และมีจำนวนมากพอ ระยะเวลาในการเลี้ยงเฉลี่ย 23.6 เดือน ได้น้ำหนักเฉลี่ย 2.8 กิโลกรัมต่อตัว เป็นขนาดที่ตลาดต้องการและขายได้ราคาสูง ผลผลิตที่ได้ในรอบปี (พ.ศ.2542) โดยเฉลี่ย 1,394.78 กิโลกรัมต่อปี ความต่อเนื่องในการเลี้ยง กลุ่มที่เลี้ยงต่อเนื่องเป็นกลุ่มที่มีความสำเร็จมีร้อยละ 81.47 และกลุ่มที่เลี้ยงไม่ต่อเนื่อง เป็นกลุ่มที่ล้มเหลวมีเพียงร้อยละ 18.53

2.4 ปัจจัยด้านกายภาพ

การศึกษาปัจจัยด้านกายภาพเกี่ยวกับระยะทางจากบ้านถึงสถานที่เลี้ยงและการเลือกบริเวณที่ตั้งกระชัง ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

ระยะทางจากบ้านถึงสถานที่เลี้ยง พบว่า ระยะทางจากบ้านถึงสถานที่เลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังโดยประมาณไม่เกิน 500 เมตร ร้อยละ 75.00 รองลงมา ระยะทาง 501–1,000 เมตร ซึ่งสอดคล้องกับวัธมา ชีวาทิสัทธ์ (2534ก : 13) พบว่า สถานที่ที่ผู้เลี้ยงปลากระพงขาวในกระชัง ตำบลเกาะยอ จะอยู่บริเวณหน้าบ้านของตนเอง การเดินทางจากที่พักถึงสถานที่เลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังใช้เรือเป็นพาหนะ ร้อยละ 83.19 รองลงมาคือ เดินเท้า กรณีเดินเท้าผู้เลี้ยงจะทำสะพานเดินไปที่กระชังเลี้ยงปลา รถจักรยานยนต์ และรถยนต์ ตามลำดับกลุ่มที่ใช้รถยนต์ เป็นทั้งผู้เลี้ยงปลากระพงขาวในกระชัง และส่งปลาสดใช้เป็นอาหารปลาให้กับผู้เลี้ยงปลา การเดินทางจากที่พักถึงสถานที่เลี้ยงปลากระพงขาวในกระชัง ใช้เวลาไม่เกิน 15 นาที ร้อยละ 75.00 การสัญจรจากที่พักถึงสถานที่เลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังใช้เส้นทางทางน้ำ ร้อยละ 79.74 ระยะทางจากสถานที่เลี้ยงปลากระพงขาวในกระชัง ถึงสถานที่จำหน่ายผลผลิตโดยประมาณไม่เกิน 500 เมตร ร้อยละ 77.08 และระยะเวลาที่ใช้ ในการขนส่งผลผลิตไปสู่ตลาดหรือสถานที่จำหน่ายผลผลิตโดยประมาณ ไม่เกิน 15 นาที ร้อยละ 66.15

สรุป การเลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังตำบลเกาะยอ สถานที่เลี้ยงปลาจะอยู่บริเวณหน้าบ้านของตนเอง ระยะทางจากบ้านถึงสถานที่เลี้ยงเฉลี่ย 607.59 เมตร เพื่อความสะดวกในการเลี้ยงและจัดการ การเดินทางจากที่พักถึงสถานที่เลี้ยงใช้เรือเป็นพาหนะ ร้อยละ 83.19 เพราะสะดวกในการเดินทาง เวลาที่เดินทางเฉลี่ย 13.28 นาที การสัญจรจากที่พักถึงสถานที่เลี้ยงโดยทางน้ำร้อยละ 79.74 ระยะทางจากสถานที่เลี้ยงถึงสถานที่จำหน่ายผลผลิตเฉลี่ย 3,038.83 เมตร ระยะเวลาในการขนส่งถึงสถานที่จำหน่ายเฉลี่ย 16.05 นาที (ตาราง 10)

ตาราง 10 ปัจจัยด้านกายภาพระยะทางจากบ้านถึงสถานที่เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังตำบลเกาะยอ

ลักษณะข้อมูล	จำนวน (N=232)	ร้อยละ
ระยะทางจากบ้านถึงสถานที่เลี้ยง		
ไม่เกิน 500 เมตร	174	75.00
501 – 1,000 เมตร	31	13.36
มากกว่า 1,000 เมตร	27	11.64
ค่าต่ำสุด = 30 เมตร ค่าสูงสุด = 4,000 เมตร ค่าเฉลี่ย = 607.59 เมตร		
การเดินทางจากที่พักถึงสถานที่เลี้ยง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
รถยนต์	6	2.59
เรือ	193	83.19
รถจักรยานยนต์	42	18.10
เดินเท้า	60	25.86
ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางจากที่พักถึงสถานที่เลี้ยง		
ไม่เกิน 15 นาที	173	74.57
มากกว่า 15 นาที	59	25.43
ค่าต่ำสุด = 2 นาที ค่าสูงสุด = 70 นาที ค่าเฉลี่ย = 13.28 นาที		
การสัญจรจากที่พักถึงสถานที่เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง		
ทางน้ำ	185	79.74
ทางบก	17	7.33
ทั้งทางน้ำและทางบก	30	12.93
ระยะทางจากสถานที่เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังถึงสถานที่จำหน่ายผลผลิต		
ไม่เกิน 500 เมตร	149	78.84
501 – 2,000 เมตร	19	10.05
มากกว่า 2,000 เมตร	21	11.11
ค่าต่ำสุด = 1 เมตร ค่าสูงสุด = 40,000 เมตร ค่าเฉลี่ย = 3,038.83 เมตร		
ระยะเวลาที่ใช้ในการขนส่งผลผลิตไปสู่ตลาดหรือสถานที่จำหน่ายผลผลิต		
ไม่เกิน 15 นาที	126	66.32
16 – 30 นาที	56	29.47
มากกว่า 30 นาที	8	4.21
ค่าต่ำสุด = 0 นาที ค่าสูงสุด = 90 นาที เฉลี่ย = 16.05 นาที		

การเลือกบริเวณที่ตั้งกระชัง พบว่า สภาพพื้นที่ที่เหมาะสมและมีคลื่นลมสงบ ร้อยละ 47.41 ซึ่งสอดคล้องกับวิเชียร ศาสตรา (2531 : 15) พบว่า สถานที่ที่เหมาะสมสำหรับติดตั้งกระชังเลี้ยงปลานั้น ควรเป็นทะเลสาบหรือชายฝั่งทะเลมีน้ำไหลถ่ายเทได้ดี มีการขึ้นลงของกระแสน้ำ ห่างไกลจากโรงงานอุตสาหกรรม อันเป็นเหตุให้เกิดน้ำเสีย ซึ่งอาจเป็นพิษต่อปลาที่เลี้ยงหรืออาจเป็นพิษแก่ผู้บริโภคเนื้อปลาได้ มีคลื่นลมสงบเพื่อให้กระชังปลอดภัยจากคลื่นลม ห่างจากเส้นทางสัญจรทางน้ำเพื่อให้กระชังปลอดภัยจากการถูกรื้อถอน และควรมีการคมนาคมที่ดีเพื่อสะดวกกับการขนส่ง และจำหน่ายผลผลิต โดยเฉพาะในกรณีปลาที่มีชีวิต ซึ่งจะจำหน่ายได้ราคาสูง

สรุป ปัจจัยด้านกายภาพ การเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังตำบลเกาะยอ มีลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสมคือ สถานที่เลี้ยงปลาอยู่บริเวณหน้าบ้านของตนเอง ทำให้สะดวกในการดูแลและการเลี้ยงผู้เลี้ยงมีความรู้ความเข้าใจในการเลือกบริเวณที่ตั้งกระชังได้อย่างเหมาะสม (ตาราง 11)

ตาราง 11 การเลือกบริเวณที่ตั้งกระชังของผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังตำบลเกาะยอ

ลักษณะข้อมูล	จำนวน (N=232)	ร้อยละ
ลักษณะ สภาพพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับติดตั้งกระชัง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
บริเวณทะเลสาบหรือชายฝั่งทะเล	185	79.74
ห่างไกลจากโรงงานอุตสาหกรรม	159	68.53
มีคลื่นลมสงบ	110	47.41
ห่างจากเส้นทางสัญจรทางน้ำ	59	25.43
มีการคมนาคมที่สะดวกกับการขนส่งจำหน่ายผลผลิต	55	23.71

2.5 ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสาร

การศึกษาปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารและแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร ผลทางการวิจัย ปรากฏดังนี้

การรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรจากบุคคล มีดังนี้

เพื่อนบ้าน พบว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนบ้านในระดับน้อย ร้อยละ 42.7 เพราะผู้เลี้ยงต่างมีความรู้และประสบการณ์ในการเลี้ยงเป็นอย่างดี รองลงมา คือ รับข้อมูลข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 38.8 ไม่เคยรับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งดังกล่าวเลย ร้อยละ 16.8 และมีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 1.7 ที่รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งดังกล่าวมาก

เกษตรกรผู้นำ พบว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากเกษตรกรผู้นำในระดับน้อย ร้อยละ 57.4 เพราะผู้เลี้ยงต่างมีความรู้และประสบการณ์ในการเลี้ยงเป็นอย่างดี รองลงมาคือ ไม่เคยรับข้อมูลข่าวสารจากเกษตรกรผู้นำเลย ร้อยละ 37 ซึ่งสอดคล้องกับพัฒนาพงศ์ วรธนวิไล (2540 : 111) พบว่า เกษตรกรที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรจากบุคคลในระดับต่ำ และเกษตรกรที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากบุคคลในระดับสูงไม่แตกต่างกัน

สรุป การรับรู้ข่าวสารด้านเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังของผู้เลี้ยง ได้ให้ความสนใจที่จะรับรู้ข่าวสารจากผู้อื่นน้อย เพราะผู้เลี้ยงปลากะพงขาวต่างมีความรู้และประสบการณ์ในการเลี้ยงปลามาเป็นระยะเวลาานาน

การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชน การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชน ซึ่งปรากฏผลตามรายละเอียดดังนี้

โทรทัศน์ พบว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวส่วนใหญ่ รับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์ในระดับน้อย ร้อยละ 55.2 เพราะผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังใช้เวลาส่วนใหญ่ไปเฝ้าและเลี้ยงปลาในทะเล รองลงมา ไม่เคยดูโทรทัศน์เลย ร้อยละ 40.5 และรับข้อมูลข่าวสารในระดับปานกลาง ร้อยละ 3.4 มีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 0.9 ที่รับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์มาก

วิทยุ พบว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวส่วนใหญ่ ไม่เคยรับข้อมูลข่าวสารจากวิทยุ ร้อยละ 98.8 เพราะผู้เลี้ยงปลากะพงขาวไม่มีเวลารับฟังข่าวสารจากวิทยุ ดังนั้นการดำเนินกิจกรรมการเลี้ยงปลาเป็นไปตามวิธีที่เคยปฏิบัติกันมา

หนังสือพิมพ์ พบว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวส่วนใหญ่ไม่เคยรับข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์รายวัน เช่น ไทยรัฐ เดลินิวส์ ร้อยละ 91.9 รองลงมาไม่เคยรับข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์รายวันน้อย ร้อยละ 0.8 ทั้งนี้เพราะว่าผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังมีการศึกษาไม่สูงนัก (ดูระดับการศึกษา ข้อ 1) ไม่มีเวลาอ่านหนังสือพิมพ์ และราคาหนังสือพิมพ์ค่อนข้างแพงสำหรับผู้เลี้ยงปลา

เอกสารเผยแพร่หรือวารสาร เป็นวารสารที่กรมประมงจัดพิมพ์ขึ้น เพื่อเผยแพร่วิธีการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังให้แก่ผู้เลี้ยง พบว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวส่วนใหญ่รับข้อมูลข่าวสารในระดับน้อย ร้อยละ 46.5 รองลงมาไม่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารเลยร้อยละ 42.7 ทั้งนี้เพราะว่าผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังมีการศึกษาไม่สูงนัก และได้รับข้อมูลข่าวสารระดับปานกลางจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเข้ามาเผยแพร่ร้อยละ 10.4

หอกระจายข่าวในหมู่บ้าน จัดตั้งขึ้นเพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารทางราชการหรือข่าวสารอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ให้ประชาชนในหมู่บ้านได้รับทราบ ผู้ใหญ่บ้านจะทำหน้าที่เป็นผู้ประกาศข้อมูลข่าวสารต่างๆ พบว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังส่วนใหญ่ไม่เคยรับข้อมูลข่าวสารจากหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน ร้อยละ 98.8 เพราะตำบลเกาะยอเป็นเกาะ การเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังกระจายไปโดยรอบตามแนวชายฝั่งของเกาะ ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวไม่สามารถที่จะรับฟังข่าวสารข้อมูลจากหอกระจายข่าวในหมู่บ้านได้ จะเห็นได้ว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ได้รับทราบข้อมูล ข่าวสาร การเกษตรจากสื่อมวลชนในระดับน้อยมาก และไม่มีมารับทราบข้อมูลข่าวสารจากสื่อ เช่น วิทยุ หนังสือพิมพ์ และหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน แต่ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ก็สามารถเลี้ยงปลากะพงขาวจนประสบความสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับพัฒนาพงศ์ วรธวิไล (2540 : 109) พบว่า เกษตรกรที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรจากสื่อมวลชนในระดับต่ำ และเกษตรกรที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรจากสื่อมวลชนในระดับสูงไม่แตกต่างกัน

สรุป การรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อมวลชนของผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังส่วนใหญ่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารในระดับน้อย เพราะผู้เลี้ยงปลากะพงขาวใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในทะเล ไม่มีเวลาศึกษาหาความรู้จากสื่อต่างๆ นอกจากนี้ ความรู้ของผู้เลี้ยงปลาไม่สูงนัก ส่วนหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน ผู้เลี้ยงไม่สามารถรับฟังได้ เพราะการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังกระจายไปโดยรอบของเกาะ

การติดต่อเจ้าหน้าที่ พบว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังส่วนใหญ่รับทราบข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในระดับน้อยถึงร้อยละ 57.4 เพราะผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ตำบลเกาะยอ ดำเนินกิจกรรมในการเลี้ยงปลามาเป็นระยะเวลายาวนาน ปัญหาในการเลี้ยงไม่มี การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจึงมีน้อย รองลงมาคือ ไม่เคยรับทราบข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 32.3 รับทราบข้อมูลปานกลาง ร้อยละ 9.9 มีเพียง ร้อยละ 0.4 ที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารมาก โดยภาพรวมในการรับรู้ข่าวสารและแหล่งข้อมูลทางการเกษตรของผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ผู้เลี้ยงจะรับทราบข้อมูลข่าวสารจากบุคคลที่เป็นเพื่อนบ้านมากที่สุด เฉลี่ย 2.24 ครั้งต่อปี และน้อยที่สุดจากสื่อมวลชนคือ หอกระจายข่าวในหมู่บ้าน เฉลี่ย 0.06 ครั้งต่อปี ทั้งนี้เนื่องจากการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังต้องปรึกษาหารือในกลุ่มที่เลี้ยงปลาใกล้บ้าน มีโอกาสที่จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์มากกว่า การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชน และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

สรุป ปัจจัยการรับรู้ข่าวสาร ผู้เลี้ยงปลากะพงในกระชังรับรู้ข่าวสารการเกษตรจากบุคคล เช่น เพื่อนบ้าน และเกษตรกรผู้นำในระดับน้อย เป็นเพราะว่าผู้เลี้ยงมีประสบการณ์ในการเลี้ยงเป็นอย่างดี การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เอกสารเผยแพร่หรือวารสาร และหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน ผู้เลี้ยงปลาได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อเหล่านี้น้อย เพราะเวลาส่วนมากต้องใช้ไปกับการเลี้ยงปลาในทะเล ส่วนกรณีการติดต่อเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีการติดต่อกันน้อย เนื่องจากเกษตรกร ผู้เลี้ยงสามารถดำเนินการเลี้ยงได้ (ตาราง 12)

ตาราง 12 การรับรู้ข่าวสารแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังตำบลเกาะยอ

ลักษณะข้อมูล	ระดับการรับรู้ข่าวสาร (N=232)							
	มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เคย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จากบุคคล								
เพื่อนบ้าน	4	1.7	90	38.8	99	42.7	39	16.8
เกษตรกรผู้นำ	1	0.4	12	5.2	133	57.4	86	37.0
จากสื่อมวลชน								
โทรทัศน์	2	0.9	8	3.4	128	55.2	94	40.5
วิทยุ	1	0.4	0	0.0	2	0.8	229	98.8
หนังสือพิมพ์	1	0.4	1	0.4	17	7.3	213	91.9
เอกสารเผยแพร่ / วารสาร	1	0.4	24	10.4	108	46.5	99	42.7
หออกระจายข่าวในหมู่บ้าน	1	0.4	1	0.4	1	0.4	229	98.8
การติดต่อเจ้าหน้าที่								
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	1	0.4	23	9.9	133	57.4	75	32.3

2.6 ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง

2.6.1 ปัญหาของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ปรากฏว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง มีปัญหาในเรื่องคุณภาพของน้ำเสีย ร้อยละ 25.00 เนื่องจากน้ำเสียจากโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่ตั้งอยู่ในตำบลพะวง อำเภอเมืองสงขลา น้ำเสียจากเทศบาลนครหาดใหญ่ และบ่อเลี้ยงกุ้ง ปัจจุบันได้แก้ปัญหาจากเทศบาลนครหาดใหญ่และผู้ประกอบการอาชีพเลี้ยงกุ้ง โดยการบำบัดน้ำเสียก่อนที่จะปล่อยลงสู่ทะเลสาบ อาหารปลาราคาแพง ร้อยละ 17.24 แก้ปัญหาโดยรวมกลุ่มกันสั่งซื้อครั้งละมากๆ จะได้ราคาถูกลง ปลาตายเนื่องจากเป็นโรคหรือไม่ทราบสาเหตุ ร้อยละ 14.66 ผู้เลี้ยงต้องคอยสังเกตลักษณะอาการของปลาอยู่ตลอดเวลา จะได้ทราบสาเหตุอาการผิดปกติของปลา พันธุ์ปลามีราคาแพง ร้อยละ 9.91 ปลากะพงขาวที่นำมาเลี้ยงต้องสั่งซื้อจากต่างจังหวัด เช่น ชุมพร ชลบุรี สตูล ปัตตานี ระยะเวลาไกล ผู้เลี้ยงสั่งปลาขนาด 4 นิ้วขึ้นไปมาเลี้ยง เมื่อรวมค่าการขนส่งและต้องรับประกันการตายของปลา ทำให้ราคาพันธุ์ปลาสูง

การแก้ปัญหาพันธุ์ปลาราคาแพง ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวแก้ปัญหาโดยการนำพันธุ์ปลาจากสถานีเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกร่อย และสถาบันเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งมาอนุบาลก่อน จึงนำไป

เลี้ยงในกระชัง ปัญหาน้ำจืดและน้ำเค็ม ร้อยละ 9.91 เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพของน้ำในช่วงฤดูกลาง เช่น ในฤดูฝนน้ำทะเลจืด ปลากระพงขาวขนาดเล็กไม่สามารถเลี้ยงได้ แต่ปลากระพงขาวขนาดใหญ่สามารถเลี้ยงได้ตามปกติ เพราะว่าปลากระพงขาวขนาดใหญ่ ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพน้ำ การแก้ปัญหาต้องปล่อยปลาลงเลี้ยงประมาณเดือนมกราคม ปลาโตได้ทันช่วงฤดูฝนต่อไป ราคาปลาตกต่ำ ร้อยละ 7.33 ผู้เลี้ยงปลากระพงขาวต้องรวมกลุ่มกัน เพื่อต่อรองราคากับพ่อค้า ปัจจุบันส่วนน้อยที่มีปัญหาเรื่องการขาย ความต้องการของตลาดน้อย ร้อยละ 6.04 เป็นปัญหาของผู้เลี้ยงปลากระพงขาวที่ขายปลาครั้งแรกจะไม่ทราบความเคลื่อนไหวของตลาด การรวมกลุ่มของผู้เลี้ยงปลาจึงมีความจำเป็น กระชังขาดร้อยละ 5.17 เกิดจากปูที่เข้าไปกินอาหารปลาที่อยู่ในกระชัง หรือเศษไม้ที่กระแสน้ำพัดมา ทำให้กระชังฉีกขาด ผู้เลี้ยงปลากระพงขาวในกระชัง จึงจำเป็นต้องใช้กระชัง 2 ชั้นในการเลี้ยงปลา เพื่อป้องกันปลาหลุดออกจากกระชัง และต้องเช็คดูกระชังเป็นประจำ เดือนละ 4 ครั้ง เงินทุน ร้อยละ 4.74 ผู้เลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังมีปัญหาเรื่องเงินทุนน้อย เนื่องจากผู้เลี้ยงปลาส่วนมากมีเงินทุนหมุนเวียนเป็นของตนเอง ปัจจุบันนี้มีกลุ่มออมทรัพย์ และสหกรณ์การเกษตร ให้บริการกู้ยืมเงินมาเป็นทุนหมุนเวียน

2.6.2 ข้อเสนอแนะของผู้เลี้ยงปลากระพงขาวในกระชัง ผู้เลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังมีข้อเสนอแนะเพื่อต้องการให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมประมงเข้ามาช่วยให้ความรู้ทางวิชาการ ร้อยละ 22.83 ผู้เลี้ยงปลากระพงขาวส่วนใหญ่ใช้ความรู้ ประสบการณ์แบบเดิม ๆ ถ้าหน่วยงานของทางราชการ โดยเฉพาะกรมประมงเข้ามาช่วยเหลือในการอนุบาลลูกปลากระพงขาว การตรวจสอบคุณภาพน้ำ การวินิจฉัยโรค และการวิจัยสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อจะได้ป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้า นอกจากนี้ให้เข้ามาช่วยเหลือเรื่องตลาด ร้อยละ 17.24 ผู้เลี้ยงปลากระพงขาวต้องการได้ตลาดที่แน่นอน มั่นคง มีความเชื่อมั่นว่าเมื่อขายปลาแล้วจะได้รับเงินครบตามจำนวน ตรงต่อเวลา ให้มีตลาดกลางในการขายปลาและให้มีการประกันราคาปลา ร้อยละ 14.65

จากสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะดังกล่าว ถึงแม้ว่าจะเป็นส่วนปลีกย่อยที่ผู้เลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังเคยประสบมา แต่ถ้าไม่ได้รับการแก้ไขให้ถูกต้องทันต่อเวลาจะเกิดผลเสียต่อผู้เลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังในระยะยาวได้

สรุป ปัญหาในการเลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังตำบลเกาะยอ จะมีปัญหาในเรื่องคุณภาพของน้ำ โดยเฉพาะสภาพน้ำเสียที่มาจากแหล่งต่างๆ เช่น เทศบาลนครหาดใหญ่ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ และบ่อเลี้ยงกุ้งบริเวณรอบๆ ทะเลสาบ แหล่งเหล่านี้จะปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเลสาบ ถ้าไม่มีการบำบัดก่อนที่จะปล่อยลงสู่ทะเล ผลเสียหายก็จะตกกับผู้เลี้ยงปลากระพงขาว

ในกระชัง อาหารปลามีราคาแพง ผู้เลี้ยงต้องรวมกลุ่มกันซื้อครั้งละมากๆ จะช่วยให้ราคาอาหารปลาถูกลง ปลาตายเนื่องจากเป็นโรคหรือไม่ทราบสาเหตุ ผู้เลี้ยงต้องคอยสังเกตดูอาการของปลาทุกระยะเวลา การแก้ปัญหาอื่นๆ สามารถสอบถามผู้เลี้ยงที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงมาก่อนหรือเจ้าหน้าที่ของกรมประมง การรวมกลุ่มของผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังก็เป็นทางออกอีกทางหนึ่งที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อมีปัญหาต่างๆ (ตาราง 13)

ตาราง 13 ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังตำบลเกาะยอ

ลักษณะข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
	(N=232)	
ปัญหาในการเลี้ยงปลากะพงขาว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
คุณภาพน้ำ/น้ำเสียจากโรงงาน, น้ำเสียจากเทศบาลนครหาดใหญ่, ป่อเลี้ยงกุ้ง	58	25.00
อาหารปลาราคาแพง	40	17.24
ปลาตายเนื่องจากเป็นโรคหรือไม่ทราบสาเหตุ	34	14.66
พันธุ์ปลาแพง/คุณภาพปลา(ไม่แข็งแรง)	23	9.91
น้ำจืด/น้ำเค็ม	23	9.91
ราคาปลาทดต่ำ/ถูกกดราคา/ราคาไม่แน่นอน	17	7.33
ความต้องการของตลาดน้อย/ตลาดไม่แน่นอน	14	6.04
กระชังขาด	12	5.17
เงินทุน	11	4.74
ข้อเสนอแนะ		
หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรจะเข้ามาช่วยให้ความรู้ทางวิชาการ	53	22.83
ให้ทางราชการเข้ามาช่วยเหลือเรื่องตลาด	40	17.24
จัดให้มีตลาดกลาง/ มีการประกันราคา	34	14.65
ทางราชการควรเข้ามาควบคุมราคาอาหารปลาและพันธุ์ปลาให้ได้คุณภาพและราคาไม่แพง	31	13.36
ให้ทางราชการเข้ามาควบคุมการปล่อยน้ำเสียจากนาุ้ง โรงงาน และป่อบำบัดน้ำเสีย	24	10.34
ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยเหลือเรื่องสาเหตุปลาตาย	17	7.33
จัดให้มีกองทุนสนับสนุนเรื่องเงินทุน	12	5.17
ให้มีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรทางการตลาดและการแปรรูป	12	5.17
ทางราชการควรจะเข้ามาส่งเสริมอย่างจริงจัง	9	3.91

2.7 เปรียบเทียบลักษณะที่สำคัญของผู้เลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังที่เลี้ยงต่อเนื่องหรือผู้ที่มีความสำเร็จและไม่ต่อเนื่องหรือผู้ที่ล้มเหลว

จากการเปรียบเทียบปัจจัยที่สำคัญ 13 ลักษณะของ 2 กลุ่ม พบว่า ปัจจัยที่เหมือนกัน คือ 1) รายได้ 2) จำนวนแรงงาน 3) การใช้บริการสินเชื่อ 4) อาหารและการให้อาหาร 5) แหล่งพันธุ์ปลา 6) ระยะเวลาในการเลี้ยง 7) ระยะทางจากบ้านถึงสถานที่เลี้ยง 8) การเลือกบริเวณที่ตั้งกระชัง 9) การรับรู้ข่าวสารการเกษตรจากบุคคล 10) การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชน 11) การติดต่อเจ้าหน้าที่ ปัจจัยที่แตกต่างกันคือ 1) ความรู้ความเข้าใจ 2) ความพอใจการจำหน่ายผลผลิต ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทั้ง 13 ลักษณะต่อผู้เลี้ยงที่มีความสำเร็จและล้มเหลว (ตาราง 14)

ตาราง 14 เปรียบเทียบลักษณะที่สำคัญของผู้ที่เลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังที่เลี้ยงต่อเนื่องหรือผู้ที่มีความสำเร็จ และไม่ต่อเนื่องหรือผู้ที่ล้มเหลว

ลักษณะข้อมูล	ค่าคะแนนเฉลี่ย		รวม	
	ผู้เลี้ยง ที่มีความสำเร็จ	ผู้เลี้ยง ที่ล้มเหลว	N= 232	
	N =189	N = 43	ค่า t	P
1. ความรู้ความเข้าใจ (คะแนน)	7.84	7.23	-0.403*	.017
2. รายได้ (บาท/ปี)	74,390.95	81,612.50	.488 ^{ns}	.626
3. จำนวนแรงงาน (คน)	2.57	2.60	.240 ^{ns}	.811
4. การใช้บริการสินเชื่อ (คะแนน)	.75	.95	1.128 ^{ns}	.264
5. ความพอใจในการจำหน่ายผลผลิต (คะแนน)	.87	.72	-2.021*	.044
6. อาหารและการให้อาหาร (คะแนน)	1.02	1.05	.746 ^{ns}	.456
7. แหล่งพันธุ์ปลา (คะแนน)	.26	.16	-1.400 ^{ns}	.163
8. ระยะเวลาในการเลี้ยง (คะแนน)	3.97	.39	-1.569 ^{ns}	.118
9. ระยะทางจากบ้านถึงสถานที่เลี้ยง (เมตร)	590.66	667.44	.696 ^{ns}	.489
10. การเลือกบริเวณที่ตั้งกระชัง (คะแนน)	2.41	2.58	.874 ^{ns}	.385
11. การรับรู้ข่าวสารจากบุคคล (คะแนน)	3.28	3.51	.638 ^{ns}	.526
12. การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชน (คะแนน)	2.50	2.18	-.943 ^{ns}	.348
13. การรับรู้ข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ (คะแนน)	1.41	1.37	-.258 ^{ns}	.797

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ $p \leq 0.05$

^{ns} ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ การเลี้ยง ภายภาพ และการรับรู้ข่าวสารกับความสำเร็จของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังและการพิสูจน์สมมติฐานพบว่า ตัวแปรอิสระจำนวนทั้งหมด 13 ตัว มีความสัมพันธ์ทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรตามเพียง 4 ตัวเท่านั้น คือ ความรู้ความเข้าใจ จำนวนแรงงาน ความพอใจการจำหน่ายผลผลิต และแหล่งพันธุ์ปลา รายละเอียดผลการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์และการพิสูจน์สมมติฐานมีดังนี้

3.1 สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง

ความรู้ความเข้าใจ จากการวิจัย พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .20^{**}$, $P \leq 0.01$) กับความสำเร็จของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพานิชย์ สังข์เกษม และเจิดแสง บุญแท้ (2527 : 2) ที่ได้ศึกษาเกษตรกรผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในเขตจังหวัดสงขลาและพัทลุง พบว่า ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ตลอดจนวิธีในการเลี้ยงมากจะประสบความสำเร็จในการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังมากกว่าเกษตรกรที่มีความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ตลอดจนวิธีในการเลี้ยงน้อย (ตาราง 15)

3.2 สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ จำนวนแรงงาน การใช้บริการสินเชื่อ การจำหน่ายผลผลิตมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง

รายได้ จากการวิจัย พบว่า รายได้ของครัวเรือน มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.014$, $P > 0.05$) กับความสำเร็จของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า รายได้ของครัวเรือนไม่เป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับการเลี้ยงปลากะพงขาวให้มีความสำเร็จ ผู้เลี้ยงมีรายได้สูงหรือรายได้ต่ำสามารถเลี้ยงปลากะพงขาวให้มีความสำเร็จได้

จำนวนแรงงาน จากการวิจัย พบว่า จำนวนแรงงานในการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .119^*$, $P \leq 0.05$) กับความสำเร็จของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้แสดงให้เห็นว่า แรงงานในครัวเรือนมีความสำคัญสำหรับผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังที่จะเลี้ยงปลาให้มีความสำเร็จ

การใช้บริการสินเชื่อ จากการวิจัย พบว่า การใช้บริการสินเชื่อมีความสัมพันธ์กัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .09, P > 0.05$) กับความสำเร็จของการเลี้ยงปลากะพงขาวใน กระจกึ่ง จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า ผู้เลี้ยงปลากะพงในกระจกึ่งจะกู้เงินหรือไม่ก็ สามารถเลี้ยงปลากะพงขาวให้มีความสำเร็จได้

ความพอใจการจำหน่ายผลผลิต จากการวิจัย พบว่า การจำหน่ายผลผลิตมีความ สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.143^*, P \leq 0.05$) กับความสำเร็จของการเลี้ยงปลา กะพงขาวในกระจกึ่ง จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การเลี้ยงปลากะพงขาวในกระจกึ่ง มีความสำเร็จ ปลาที่มีปริมาณมาก ปลาที่ขายได้ราคาตกลง รายได้ของผู้เลี้ยงลดลงไปด้วย (ตาราง 15)

3.3 สมมติฐานข้อที่ 3 ปัจจัยด้านการเลี้ยง ได้แก่ อาหารและการให้อาหาร แหล่ง พันธุ์ปลา และระยะเวลาในการเลี้ยงมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการเลี้ยงปลากะพงขาวใน กระจกึ่ง

อาหารและการให้อาหาร จากการวิจัย พบว่า อาหารและการให้อาหารมีความ สัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.029, P > 0.05$) กับความสำเร็จของการเลี้ยงปลา กะพงขาวในกระจกึ่ง จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งขัดแย้งกับวิชัย วัฒนกุลและคณะ (2528 : 4) พบว่า อาหารที่ใช้เป็นปลาเบ็ด ส่วนใหญ่จะเป็นปลาเบญจพรรณหลายชนิดปนกัน ปลาที่ใช้เป็น อาหารจะถูกสับให้เป็นชิ้นขนาดพอดีกับปากปลา การให้อาหารให้วันละ 1 ครั้ง ทุกวันในตอนเช้า

แหล่งพันธุ์ปลา จากการวิจัย พบว่า แหล่งพันธุ์ปลามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติ ($r = .25^{**}, P \leq 0.01$) กับความสำเร็จของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระจกึ่ง จึง ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับศุภวัฒน์ ชัยพัฒน์และคณะ (2540 : 10) ได้ศึกษา สภาพการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระจกึ่งตำบลเกาะยอพบว่า พันธุ์ปลากะพงขาวที่ทำการเลี้ยงใน กระจกึ่งส่วนใหญ่ จะซื้อพันธุ์ปลาจากฟาร์มเอกชนมากกว่าหน่วยงานราชการ

ระยะเวลาในการเลี้ยง จากการวิจัย พบว่า ระยะเวลาในการเลี้ยงมีความสัมพันธ์กัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .05, P > 0.05$) กับความสำเร็จของการเลี้ยงปลากะพงขาวใน กระจกึ่ง จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า ระยะเวลาในการเลี้ยงไม่เป็นเงื่อนไขสำคัญ สำหรับการเลี้ยงปลากะพงให้ประสบความสำเร็จ (ตาราง 15)

3.4 สมมติฐานข้อที่ 4 ปัจจัยด้านกายภาพ ได้แก่ ระยะทางจากบ้านถึงสถานที่เลี้ยง การเลือกบริเวณที่ตั้งกระชังมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง

ระยะทางจากบ้านถึงที่สถานเลี้ยง จากการวิจัย พบว่า ระยะทางจากบ้านถึงสถานที่เลี้ยงมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.09, P > 0.05$) กับความสำเร็จของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของวัลภาชีวาภิวัฒน์ (2543 : 13) พบว่าสถานที่ที่ผู้เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง จะอยู่ในบริเวณหน้าบ้านของตนเอง

การเลือกบริเวณที่ตั้งกระชัง จากการวิจัย พบว่า การเลือกบริเวณที่ตั้งกระชังมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.09, P > 0.05$) กับความสำเร็จของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ วิเชียร สาคเรศ (2531 : 15) พบว่า สถานที่ที่เหมาะสมสำหรับติดตั้งกระชังเลี้ยงปลาควรเป็นบริเวณที่มีลักษณะดังนี้ 1) บริเวณปากแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบ หรือชายฝั่งทะเล ซึ่งมีน้ำไหลถ่ายเทได้ดี มีการขึ้นลงของกระแสน้ำและเมื่อลงต่ำสุดในฤดูร้อนมีความลึกไม่น้อยกว่า 2 เมตร 2) เป็นบริเวณที่มีคลื่นลมสงบเพื่อให้กระชังปลอดภัย จากคลื่นลม 3) เป็นบริเวณที่อยู่ห่างไกลจากโรงงานอุตสาหกรรม อันจะเป็นเหตุให้เกิดน้ำเสีย ซึ่งจะเป็นพิษต่อปลา 4) แหล่งที่วางกระชังควรห่างจากเส้นทางสัญจรทางน้ำ (ตาราง 15)

3.5 สมมติฐานข้อที่ 5 ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสาร ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารการเกษตรจากบุคคล การรับรู้ข่าวสารการเกษตรจากสื่อมวลชน การติดต่อเจ้าหน้าที่ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง

การรับรู้ข่าวสารการเกษตรจากบุคคล จากการวิจัย พบว่า การรับรู้ข่าวสารการเกษตรจากบุคคลมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.04, P > 0.05$) กับความสำเร็จของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับพัฒนาพงศ์ วรณวิไล (254 : 111) ได้ศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรจากบุคคลในระดับต่ำ และเกษตรกรที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากบุคคลในระดับสูงไม่แตกต่างกัน

การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชน จากการวิจัย พบว่า การรับรู้ข่าวสารเกษตรจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ ($r = .066, P > 0.05$) กับความสำเร็จของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ พัฒนพงศ์ วรณวิไล (2540 : 109) พบว่าการรับรู้ข่าวสารการเกษตรจากสื่อมวลชนในระดับต่ำ และเกษตรกรที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรจากสื่อมวลชนในระดับสูงไม่แตกต่างกัน

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ จากการวิจัย พบว่า การติดต่อเจ้าหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ ($r = .018, P \geq 0.05$) กับความสำเร็จของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งขัดแย้งกับสุริยา เผ่าจินดา (2536 : 17) พบว่า เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทำนาที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมาก ประสบความสำเร็จมากกว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทำนาที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรน้อย (ตาราง 15)

สรุป ผลการวิจัยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางสถิติของตัวแปรเพื่อทดสอบสมมติฐาน ปรากฏว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังมี 4 ตัวแปรได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ จำนวนแรงงาน ความพอใจการจำหน่ายผลผลิต และแหล่งพันธุ์ปลา

ส่วนตัวแปรอื่นๆ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังได้แก่ รายได้ การใช้บริการสินเชื่อ อาหารและการให้อาหาร ระยะเวลาในการเลี้ยง ระยะทางจากบ้านถึงสถานที่เลี้ยง การเลือกบริเวณที่ตั้งกระชัง การรับรู้ข่าวสารการเกษตรจากบุคคล การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชน และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ (ตาราง 15)

ตาราง 15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเลี้ยง ปัจจัยด้านกายภาพ และปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารกับความสำเร็จของการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง

ประเภทของปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	ค่า P
1. ปัจจัยด้านสังคม		
- ความรู้ความเข้าใจ	.20**	.001
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ		
- รายได้ (บาท/ปี)	-.014	.416
- จำนวนแรงงาน	.119*	.037
- การใช้บริการสินเชื่อ	.09	.093
- ความพอใจการจำหน่ายผลผลิต	-.143*	.016
3. ปัจจัยด้านการเลี้ยง		
- อาหารและการให้อาหาร	-.029	.331
- แหล่งพันธุ์ปลา	.25**	.000
- ระยะเวลาในการเลี้ยง	.05	.206
4. ปัจจัยด้านกายภาพ		
- ระยะทางจากบ้านถึงสถานที่เลี้ยง	-.09	.092
- การเลือกบริเวณที่ตั้งกระชัง	-.09	.095
5. ปัจจัยการรับรู้ข่าวสาร		
- การรับรู้ข่าวสารการเกษตรจากบุคคล	-.04	.270
- การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชน	.066	.158
- การติดต่อเจ้าหน้าที่	.018	.391

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P \leq 0.05$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P \leq 0.01$